

Kalisz

Dopisz swoją historię

Okresowy raport sprawozdawczy z realizacji Strategii Rozwoju
Miasta Kalisza na lata 2014-2024
za rok 2019

Analiza makroekonomiczna

Miasto Kalisz
Główny Rynek 20
62-800 Kalisz

SPIS TREŚCI

METODOLOGIA.....	3
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	5
BEZROBOCIE	15
GOSPODARKA.....	21
TURYSTYKA	25
KAPITAŁ SPOŁECZNY	26

METODOLOGIA

Analiza sytuacji makroekonomicznej miasta Kalisza opierała się na analizie wskaźników zaproponowanych w Strategii Rozwoju Miasta Kalisza na lata 2014-2024 w rozdziale *System wdrażania i zarządzania realizacją Strategii*. Z uwagi na fakt, że w przypadku niektórych z zaproponowanych wskaźników niemożliwe było pozyskanie danych niezbędnych do ich oszacowania, zostały one zamienione innymi miernikami obrazującymi sytuację w tym samym obszarze. Wykorzystane mierniki odnoszą się do pięciu obszarów problemowych: sytuacji demograficznej, bezrobocia, gospodarki, turystyki i kapitału społecznego.

Przeprowadzona analiza odbywała się w dwóch etapach. Pierwszym było przeanalizowanie zmian zachodzących w Kaliszu w okresie pięcioletnim. Drugim etapem było porównanie wartości oszacowanego wskaźnika dla Kalisza z innymi miastami grupy porównawczej. Przedmiotową grupę tworzą miasta na prawach powiatu o porównywalnej liczbie mieszkańców. Wszystkie miasta wybrane do grupy porównawczej do 1999 roku funkcjonowały jako ośrodki wojewódzkie. Grupę, poza Kaliszem, tworzą następujące miasta: Koszalin, Słupsk, Elbląg, Włocławek, Płock, Siedlce, Konin, Leszno, Legnica, Wałbrzych oraz Tarnów. Poniższy rysunek przedstawia położenie miast, natomiast w tabeli zestawiono ich liczbę ludności.

RYSUNEK 1. MIASTA GRUPY PORÓWNAWCZEJ - POŁOŻENIE

Źródło: opracowanie własne

TABELA 1. MIASTA GRUPY PORÓWNAWCZEJ - LICZBA LUDNOŚCI

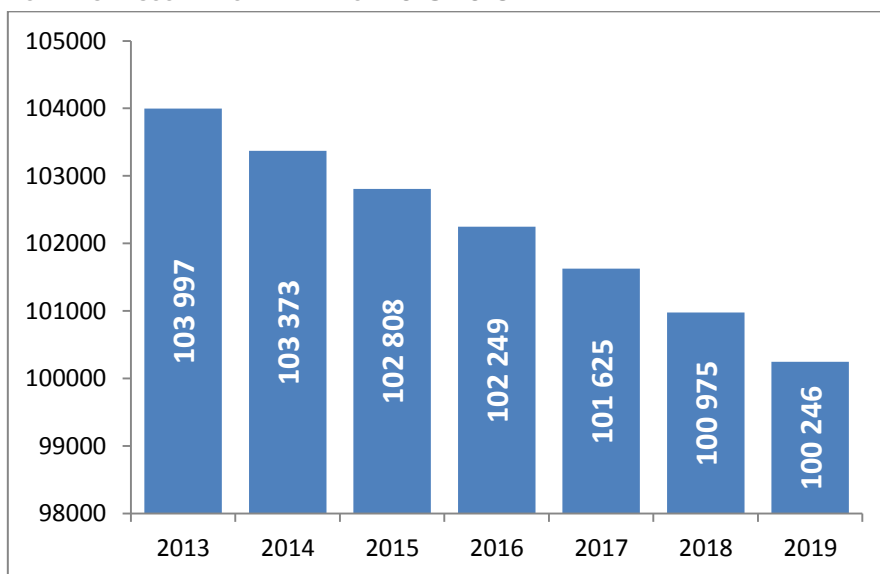
Miasto	Województwo	Liczba ludności
Legnica	dolnośląskie	99 350
Wałbrzych	dolnośląskie	111 356
Włocławek	kujawsko-pomorskie	109 883
Tarnów	małopolskie	108 470
Płock	mazowieckie	119 425
Siedlce	mazowieckie	78 185
Słupsk	pomorskie	90 681
Elbląg	warmińsko-mazurskie	119 317
Kalisz	wielkopolskie	100 246
Konin	wielkopolskie	73 522
Leszno	wielkopolskie	63 505
Koszalin	zachodniopomorskie	107 048

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12.2019 r.)

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

W Strategii Rozwoju Miasta Kalisza na lata 2014-2024 zdefiniowano szereg słabych stron miasta związanych z sytuacją demograficzną. Jednym ze wskazywanych problemów jest wyludnianie się miasta spowodowane postępującym procesem suburbanizacji oraz migracją młodych ludzi do innych miast i za granicę. Analizując poniższy wykres można stwierdzić, że proces spadku liczby ludności Kalisza nadal postępuje i utrzymuje się na poziomie ok. 729 osób rocznie.

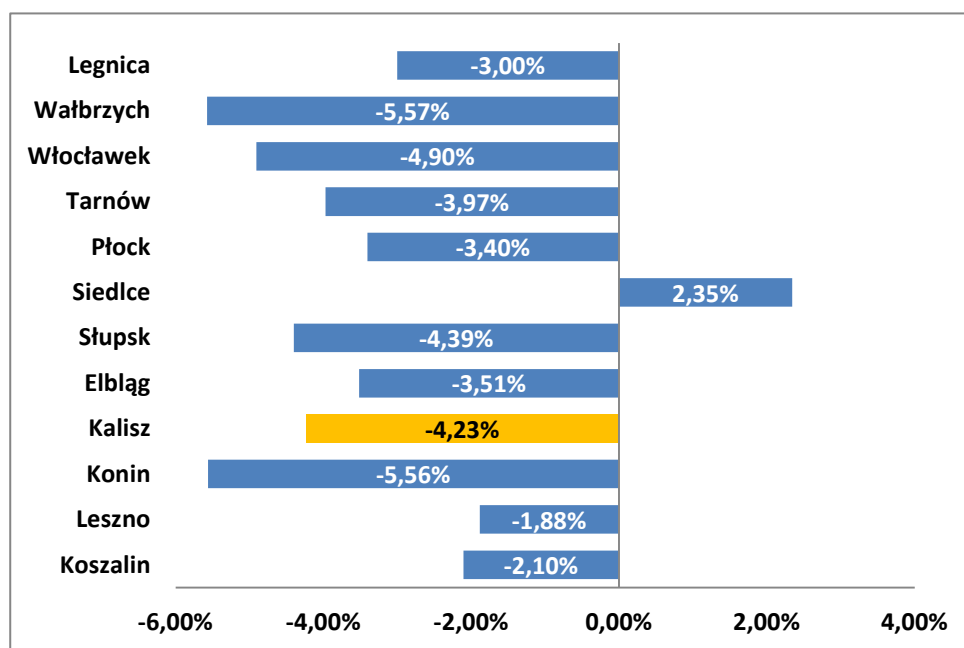
RYSUNEK 2. LICZBA LUDNOŚCI KALISZA W LATACH 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując poniższy wykres można zauważyć, iż spadek liczby ludności jest problemem powszechnym wśród miast grupy porównawczej. Jedynym miastem, w którym na przestrzeni ostatnich 7 lat odnotowano wzrost liczby mieszkańców są Siedlce. Najszybsze tempo spadku liczby ludności charakteryzuje Konin (5,56%) oraz Wałbrzych (5,57%). Istotnie spada również liczba mieszkańców Słupska, Włocławka i Kalisza.

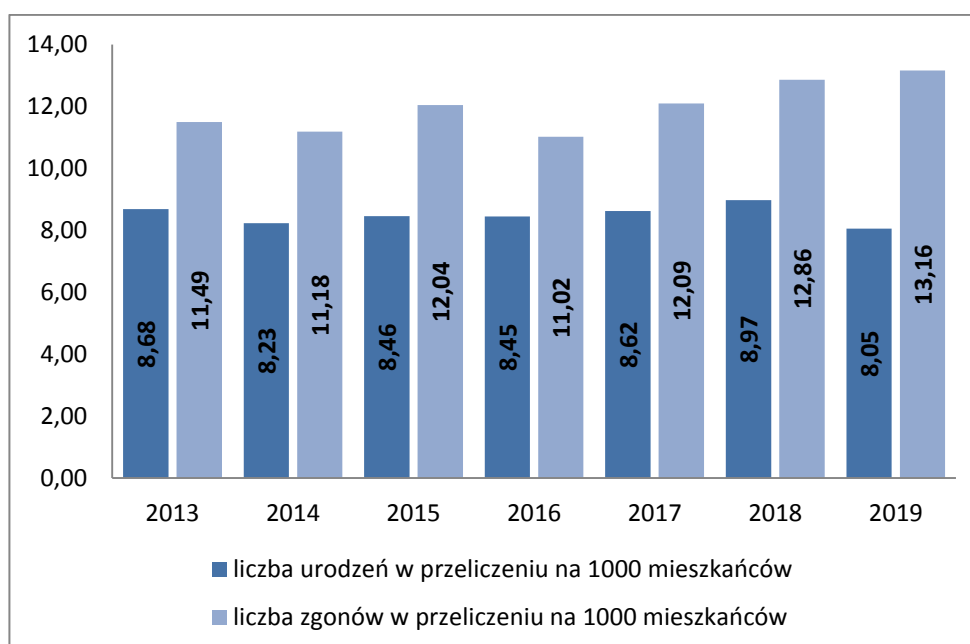
RYSUNEK 3. ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI MIAST GRUPY PORÓWNAWCZEJ POMIĘDZY ROKIEM 2012 A 2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednym z czynników mających wpływ na zmianę liczby ludności jest ruch naturalny. W analizowanym okresie w Kaliszu każdego roku liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń. W latach 2013-2019 współczynnik urodzeń utrzymywał się na zbliżonym poziomie. Większym wahaniom ulegała wartość współczynnika zgonów, nie można jednak w tym przypadku określić wyraźnej tendencji. W 2019 roku współczynnik urodzeń wynosił 8,05, natomiast współczynnik zgonów 13,16 i była to jego najwyższa wartość na przestrzeni ostatnich siedmiu lat.

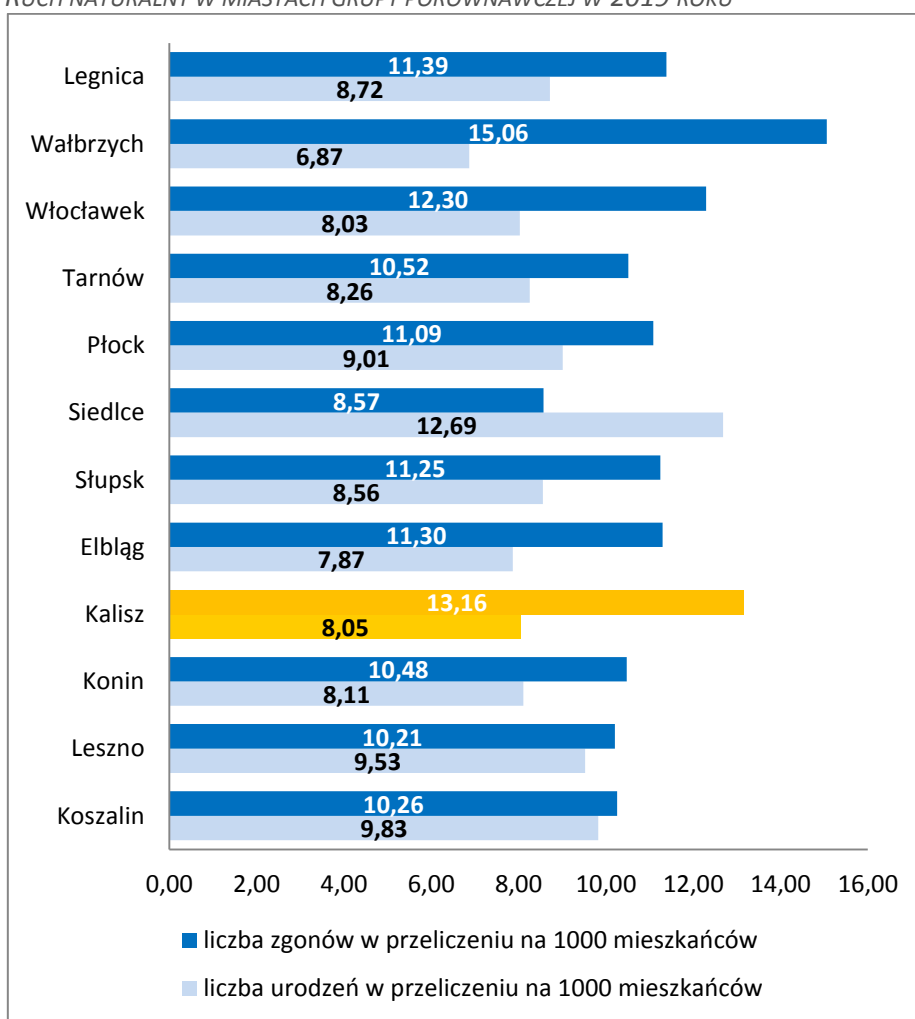
RYSUNEK 4. RUCH NATURALNY W KALISZU W LATACH 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poniższy wykres przedstawia zestawienie sytuacji Kalisza z innymi miastami grupy porównawczej. Kalisz cechuje się jedną z najwyższych liczb zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wyższe wartości odnotowano jedynie w przypadku Wałbrzycha, gdzie przedmiotowy wskaźnik przyjął wartość 15,06. Miastem, które cechuje się zdecydowanie najwyższym współczynnikiem urodzeń są Siedlce (12,69). Najmniej urodzeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano w Wałbrzychu, Włocławku, Elblągu i Koninie.

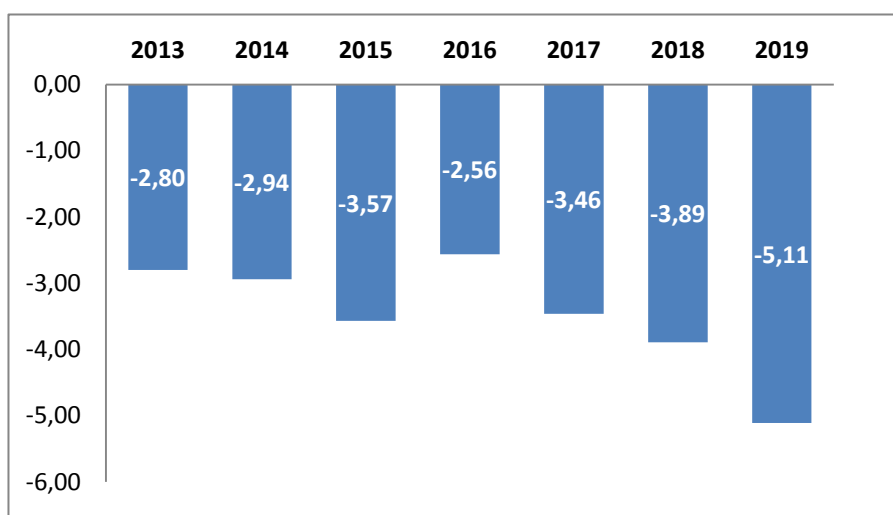
RYSUNEK 5. RUCH NATURALNY W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2019 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Przyrost naturalny to różnica pomiędzy urodzeniami a zgonami. Na przestrzeni lat 2013-2019 w Kaliszu przyrost naturalny każdego roku był ujemny. W latach 2013-2015 zauważalny był systematyczny spadek współczynnika przyrostu naturalnego. W 2016 roku odnotowano po raz pierwszy od lat wzrost wartości przyrostu, którego przyczyną było przede wszystkim znaczące obniżenie się w tym roku współczynnika zgonów. Niestety od 2017 roku nie udało się utrzymać tej tendencji i wartość przedmiotowego wskaźnika ponownie spadła do poziomu -5,11 w 2019 roku.

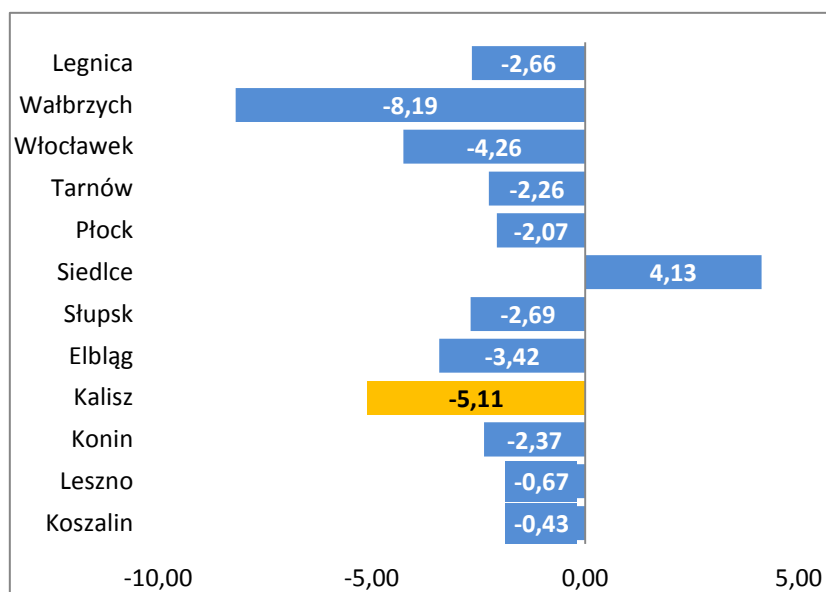
RYSUNEK 6. WSPÓŁCZYNNIK PRZYROSTU NATURALNEGO W KALISZU W LATACH 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jedynie w jednym mieście grupy porównawczej w 2019 roku liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów, w efekcie czego współczynnik przyrostu naturalnego przyjął wartości dodatnie. Były to Siedlce, w których wartość wskaźnika wyniosła odpowiednio 4,13. Sytuację mniej korzystną niż w Kaliszu zidentyfikowano tylko we Wałbrzychu, które w wyniku ruchu naturalnego na 1000 mieszkańców straciły odpowiednio 8,19 osób.

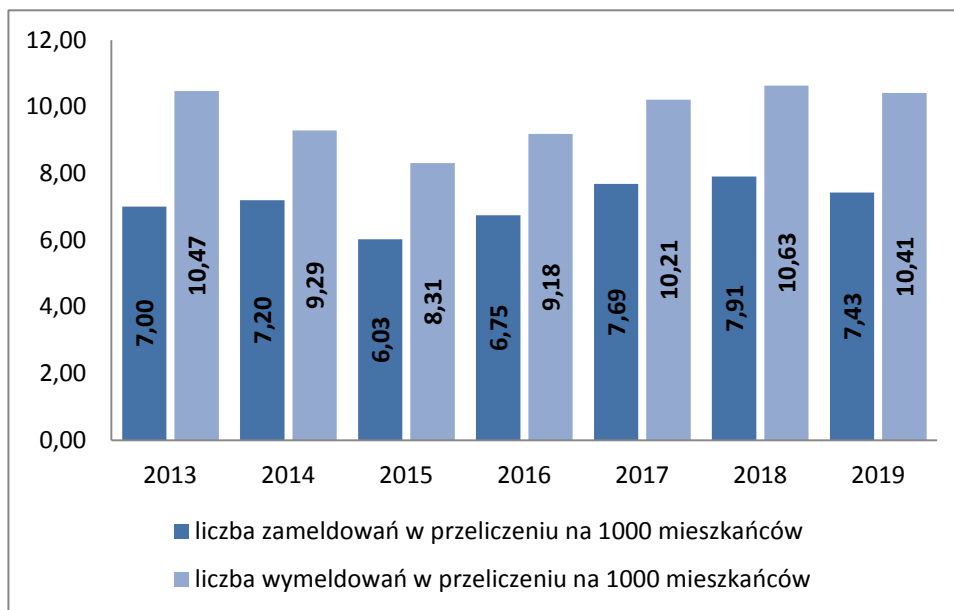
RYSUNEK 7. WSPÓŁCZYNNIK PRZYROSTU NATURALNEGO W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2019 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

W Strategii Rozwoju Miasta Kalisza na lata 2014-2024 za jedną z przyczyn wyludniania się miasta uznano postępujący proces suburbanizacji oraz wyprowadzki młodych ludzi do innych miast lub za granicę. W całym analizowanym okresie liczba wymeldowań utrzymywała się na wyższym poziomie niż liczba zameldowań. Od 2015 roku dostrzegalna jest tendencja wzrostu wartości zarówno współczynnika zameldowań jak i wymeldowań. W 2019 roku 7,43 osób na 1000 mieszkańców zameldowało się w Kaliszu. Niestety towarzyszyła mu znacznie wyższa liczba wymeldowań – 10,41 osób na 1000 mieszkańców.

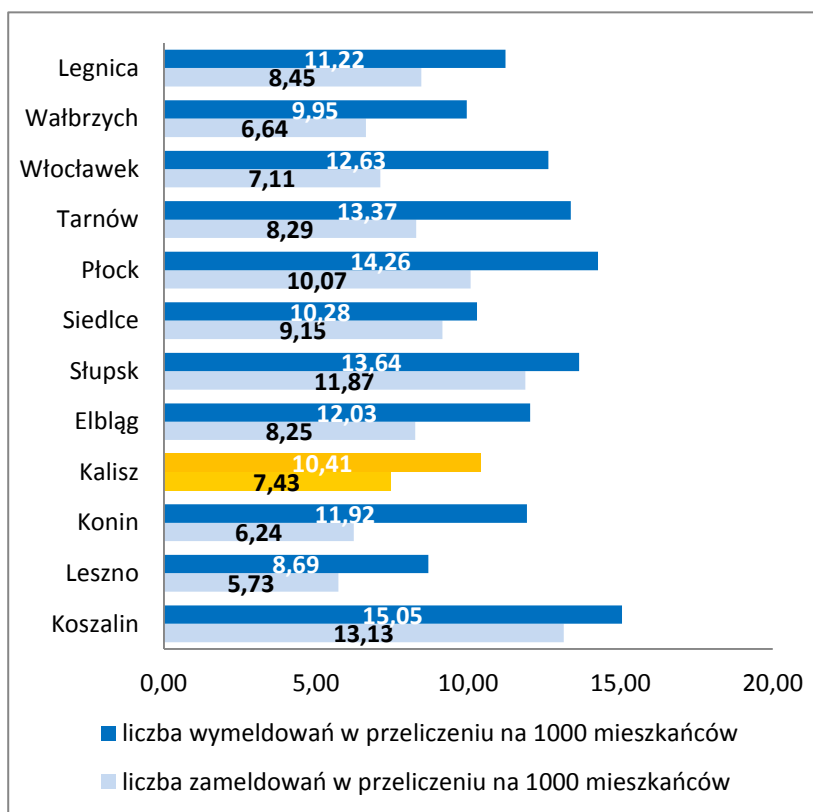
RYSUNEK 8. MIGRACJE W KALISZU W LATACH 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na tle innych miast grupy porównawczej Kalisz w 2019 roku charakteryzował się dość niskim współczynnikiem wymeldowań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W lepszej sytuacji znajdowały się Wałbrzych i Leszno. Najwyższe wartości współczynnik wymeldowań przyjął Koszalin, Płock, Słupsk i Tarnów, gdzie odnotowano odpowiednio wartości 15,05, 14,26, 13,64, 13,37. Koszalin jest zaś miastem, w którym melduje się najwięcej nowych mieszkańców (współczynnik zameldowań wynosił 13,13). Relatywnie najmniej nowych mieszkańców melduje się w Lesznie (5,73 os. na 1000 mieszkańców) oraz Koninie (6,24 os. na 1000 mieszkańców).

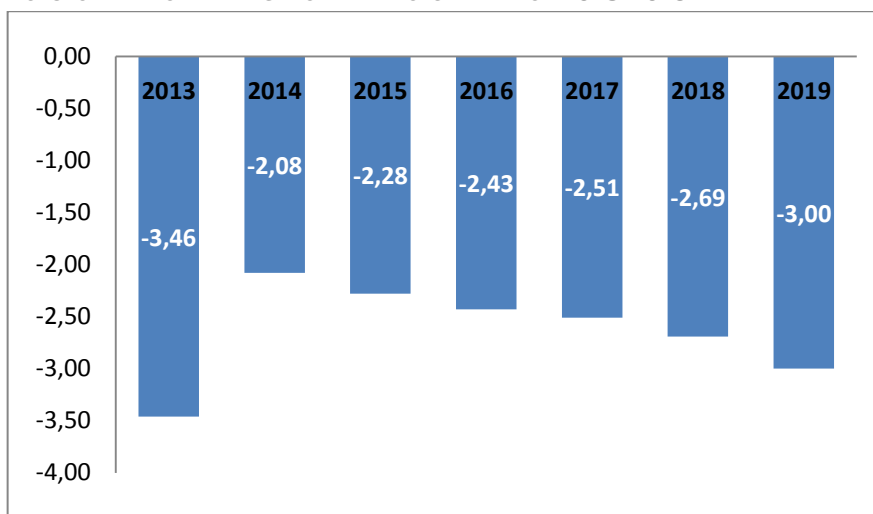
RYSUNEK 9. MIGRACJE W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2019 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z uwagi na fakt, iż w Kaliszu każdego roku w analizowanym okresie liczba wymeldowań przewyższała liczbę zameldowań saldo migracji utrzymywało się poniżej zera. Największą różnicę pomiędzy zameldowaniami a wymeldowaniami odnotowano w 2013 roku, kiedy współczynnik salda migracji przeliczony na 1000 mieszkańców wyniósł -3,46. Od 2014 roku zauważalny jest nieznaczny spadek wartości przedmiotowego wskaźnika. W 2019 roku wskaźnik ponownie osiągnął poziom -3,0.

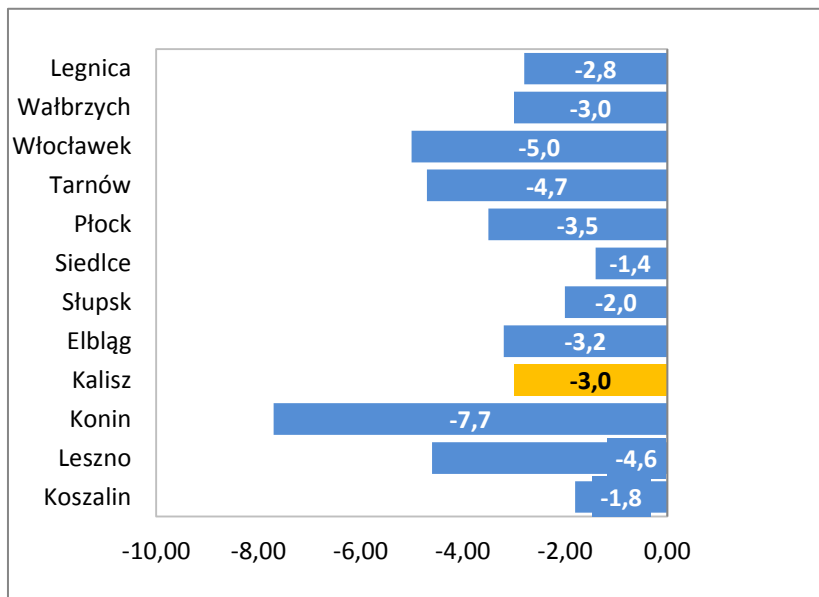
RYSUNEK 10. WSPÓŁCZYNNIK SALDA MIGRACJI W KALISZU W LATACH 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W prawie wszystkich miastach grupy porównawczej w 2019 roku stwierdzono ujemne saldo migracji. Zdecydowanie najgorszą sytuacją w zakresie migracji cechuje się Konin, w którym przedmiotowy współczynnik wynosił aż -7,7.

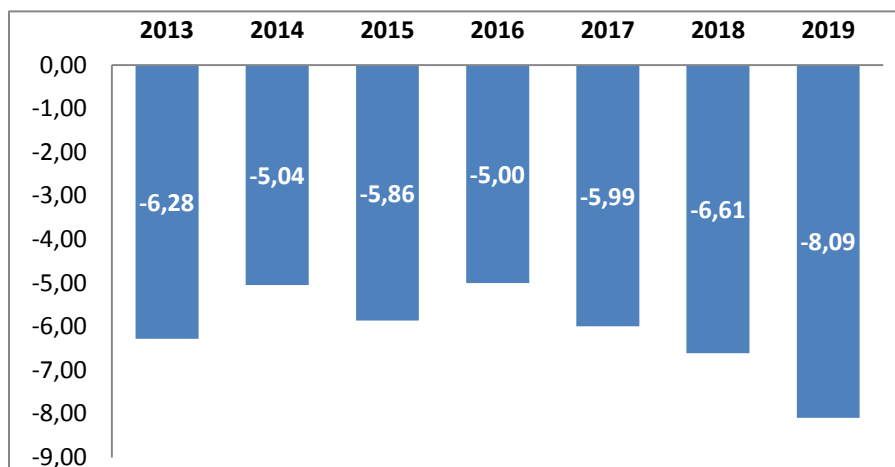
RYSUNEK 11. WSPÓŁCZYNNIK SALDA MIGRACJI W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2019 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Współczynnik przyrostu rzeczywistego obejmuje różnicę pomiędzy urodzeniami i zameldowaniami a zgonami i wymeldowaniami. W latach 2013 - 2019 w Kaliszu każdego roku przyrost rzeczywisty był ujemny, w efekcie, czego liczba mieszkańców miasta ulegała systematycznemu spadkowi. Od 2016 roku wartość przedmiotowego przyjmuje tendencję malejącą. Najniższą wartość współczynnika przyrostu rzeczywistego odnotowano w 2019 roku, kiedy na każde 1000 mieszkańców w ciągu roku ubyło ponad 8 osób.

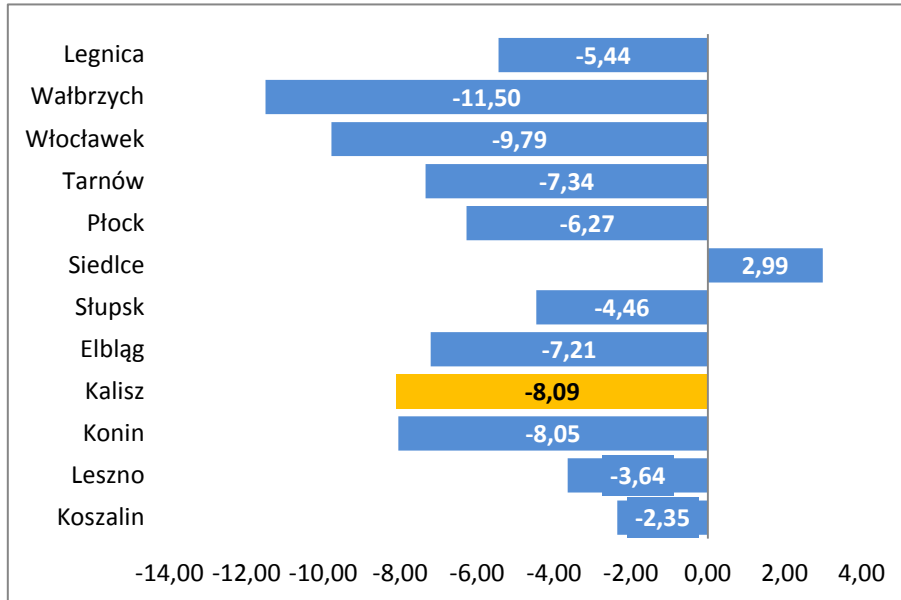
RYSUNEK 12. WSPÓŁCZYNNIK PRZYROSTU RZECZYWISTEGO W KALISZU W LATACH 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród wszystkich miast grupy porównawczej jedynie w Siedlcach odnotowano wzrost liczby ludności, czego powodem w przypadku Siedlec był przede wszystkim dość wysoki przyrost naturalny. W przypadku pozostałych miast stwierdzono spadek liczby ludności. W gorszej sytuacji niż Kalisz znajduje się jedynie Wałbrzych oraz Włocławek.

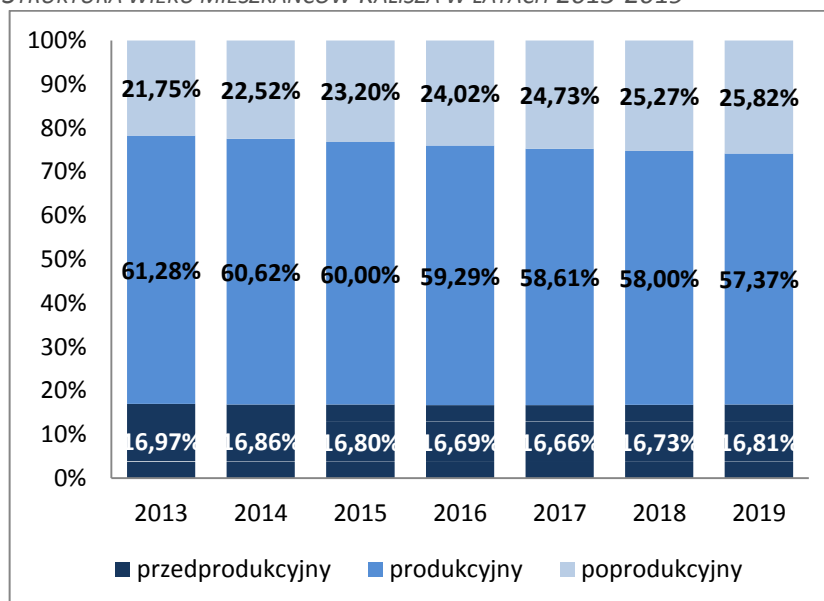
RYSUNEK 13. WSPÓŁCZYNNIK PRZYROSTU RZECZYWISTEGO W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2019 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

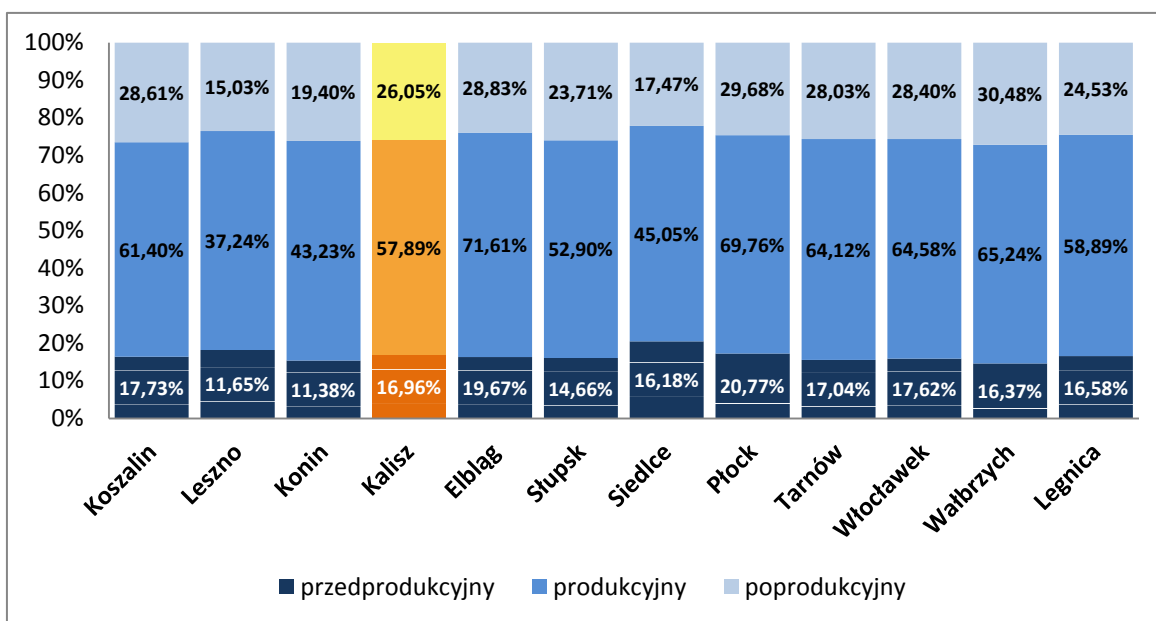
Opisane zmiany mają wpływ na strukturę wieku mieszkańców Kalisza. W analizowanym okresie można zauważyć niewielkie zmniejszenie się udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców z 16,97% w 2013 roku do 16,81% w roku 2019. W tym samym czasie istotnie zmienił się udział osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców i w 2019 roku wynosił już 25,82%.

RYSUNEK 14. STRUKTURA WIEKU MIESZKAŃCÓW KALISZA W LATACH 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

RYSUNEK 15. STRUKTURA WIEKU MIESZKAŃCÓW MIAST GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2019 ROKU

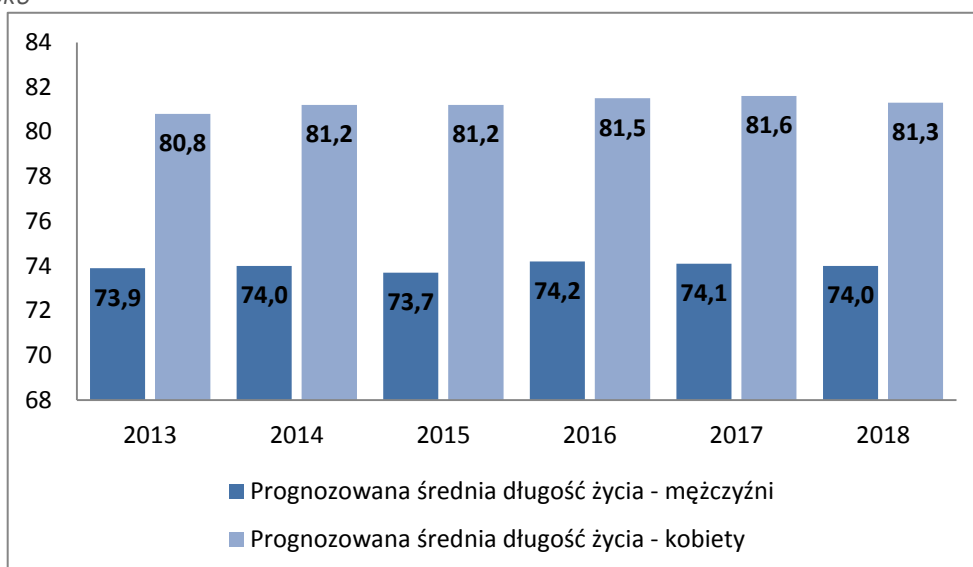
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując powyższy wykres można zauważyć, że na tle miast grupy porównawczej sytuacja Kalisza jest raczej niekorzystna. Kalisz znajduje się w grupie 7 miast, które cechuje najwyższych udziałów osób w wieku poprodukcyjnym – powyżej 25%. Relatywnie młodszym społeczeństwem charakteryzują się mniejsze miasta, takie jak Siedlce czy Leszno, w których odnotowano większy udział osób w wieku przedprodukcyjnym i mniejszy udział osób starszych.

Czynnikiem mającym wpływ na zmianę struktury wieku mieszkańców jest wydłużanie się długości życia mieszkańców. Poniższe wykresy przedstawiają prognozowaną średnią długość życia dzieci, które urodziły się w danym roku. Należy zaznaczyć, że dane dotyczące średniej długości życia dostępne są jedynie dla poziomu większych jednostek statystycznych – podregionów. Dane wykorzystane do przeprowadzonych analiz dotyczą więc obszarów miejskich podregionów do których należą miasta objęte analizami.

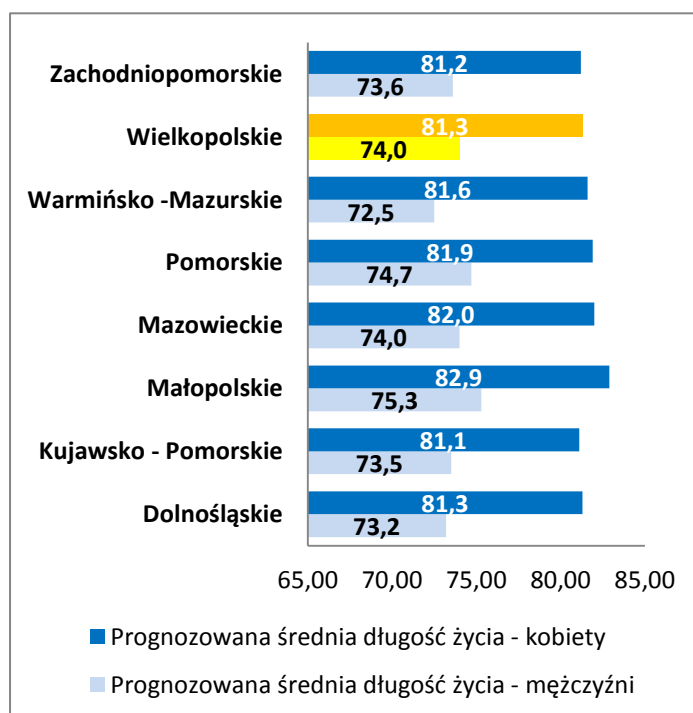
W okresie objętym analizą zaobserwowano niewielkie wahania prognozowanej długości życia. Generalnie Główny Urząd Statystyczny przewiduje, że dziewczynki urodzone w 2018 roku będą średnio żyć nieco dłużej (81,3 lat), niż te, które urodziły się w latach wcześniejszych. Prognozowana długość życia chłopców urodzonych w 2018 roku jest najkrótsza od 2014 roku (74 lata).

RYSUNEK 16. PROGNOZOWANA ŚREDNIA DŁUGOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO URODZONYCH W 2018 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

RYSUNEK 17. PROGNOZOWANA ŚREDNIA DŁUGOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW MIAST GRUPY PORÓWNAWCZEJ URODZONYCH W 2018 ROKU

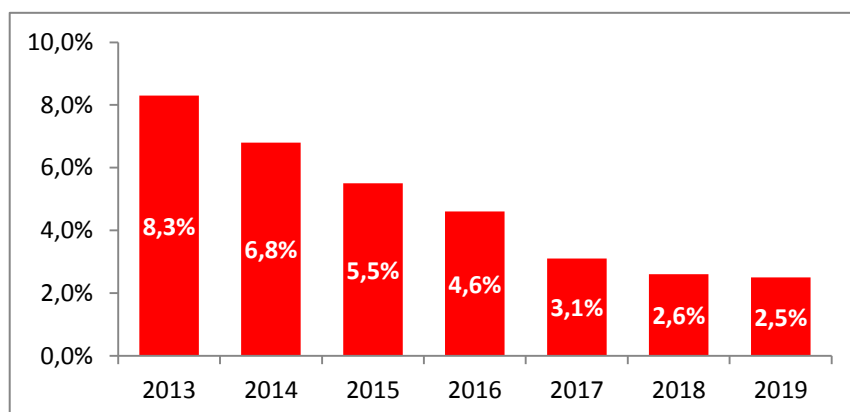
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Województwem grupy porównawczej, które charakteryzują się najdłuższym prognozowanym średnim wiekiem mieszkańców jest województwo Małopolskie, w którym mężczyźni będą żyć średnio 75,3 lat, a kobiety 82,9. Jest to również miasto, które charakteryzuje się najmniejszą różnicą prognozowanej długości życia kobiet i mężczyzn. Zgodnie z przewidywaniami najkrócej mają żyć mieszkańcy województwa Kujawsko – Pomorskiego oraz Dolnośląskiego.

BEZROBOCIE

W ostatnich latach w wyniku rozwoju gospodarczego kraju i regionów w całej Polsce obserwowano zmniejszenie się skali problemu związanego z bezrobociem. Podobnie wyglądała sytuacja w Kaliszu, w którym w latach 2013-2019 stopa bezrobocia rejestrowanego znacząco się obniżyła. Spadek wartości przedmiotowego wskaźnika był systematyczny i znaczący. W 2019 roku stopa bezrobocia w Kaliszu wynosiła tylko 2,5%.

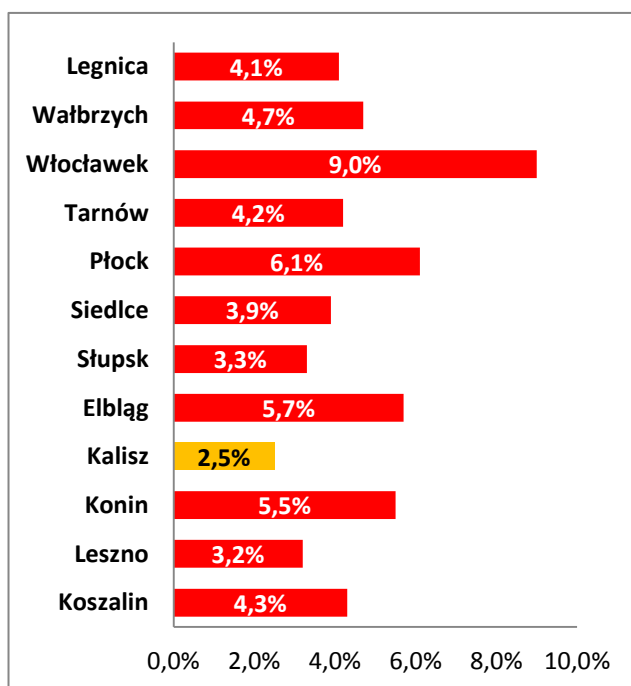
RYSUNEK 18. STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W KALISZU W LATACH 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na tle pozostałych miast grupy porównawczej sytuację Kalisza należy ocenić bardzo korzystnie. Miasto charakteryzuje się zdecydowanie najniższą stopą bezrobocia – 2,5%. W pozostałych przypadkach przedmiotowy wskaźnik przyjął znacznie wyższe wartości. W zdecydowanie najgorszej sytuacji znajdują się Włocławek i Płock, gdzie stopa bezrobocia wynosiła odpowiednio 9,0% i 6,1%.

RYSUNEK 19. STOPA BEZROBOCIA W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2019 ROKU

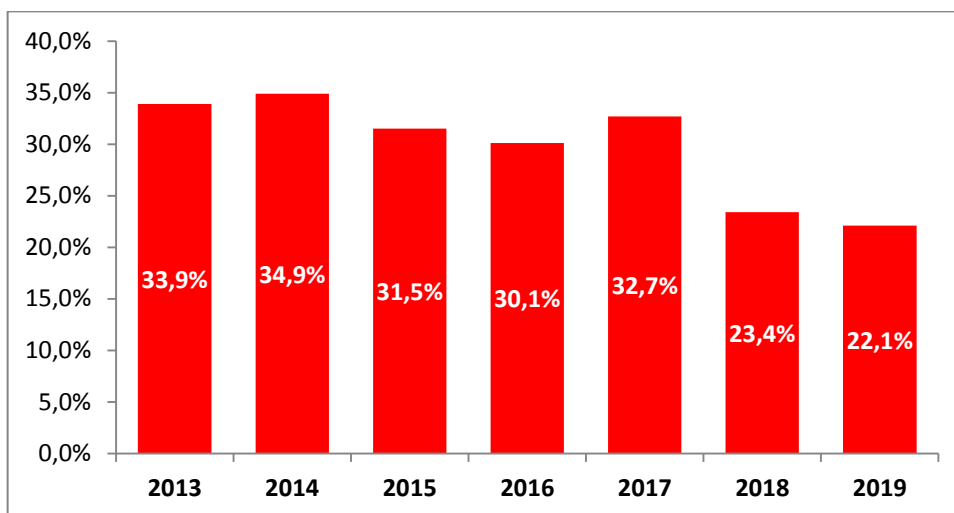

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poważnym problemem związanym z kwestią bezrobocia jest jego długotrwałość. Za osobę długotrwale bezrobotną uznaje się bezrobotnego, który pozostaje bez pracy przez okres dłuższy niż 12 miesięcy. Tak długie pozostawanie bez pracy może prowadzić do występowania wielu negatywnych zjawisk, które zazwyczaj nie dotyczą jedynie osoby bezrobotnej, ale również pozostałych członków jej rodziny. Naturalną konsekwencją braku zatrudnienia jest ubożenie całego gospodarstwa domowego, które pozbawione jest regularnych dochodów pozwalających na zaspokojenie podstawowych potrzeb. W takiej sytuacji osoby bezrobotne z czasem uzależniają się od korzystania z różnych form wsparcia zapewnianych przez instytucje pomocy społecznej. W efekcie czego zmniejszają się ich ambicje i aspiracje życiowe, tracą motywację do podjęcia pracy. Dodatkowo częstym skutkiem braku stałego zajęcia jest poczucie narastającej frustracji, które może prowadzić do uzależnienia od alkoholu, zaburzenia relacji rodzinnych czy występowania innych patologii.

W latach 2014-2016 w Kaliszu udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych istotnie spadł, po czym w 2017 roku dość gwałtownie wzrósł. W 2017 roku 32,71% kaliskich bezrobotnych przebywało bez pracy od ponad roku. Od 2018 roku wskaźnik wskazuje na trend malejący.

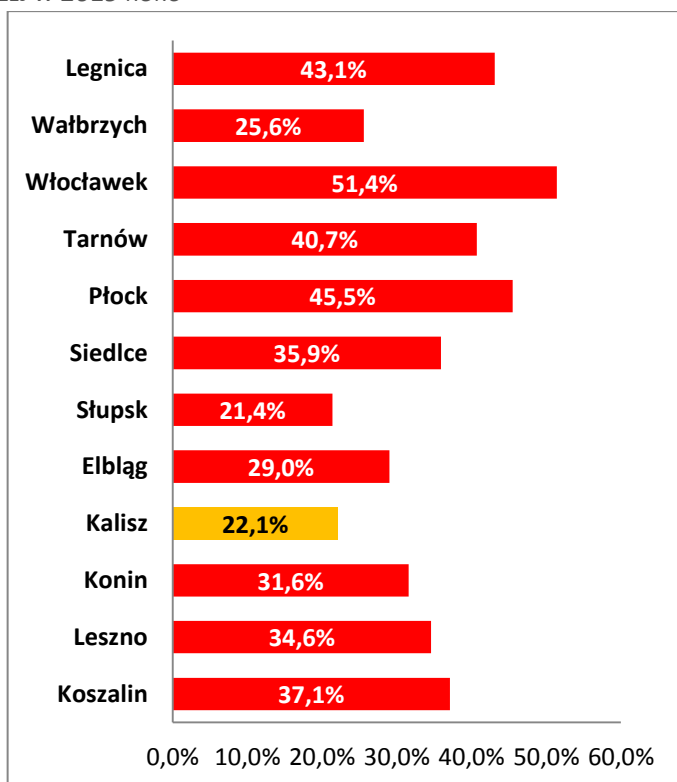
RYSUNEK 20. UDZIAŁ OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W KALISZU W LATACH 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując poniższy wykres można zauważyć, że w porównaniu do innych zestawionych miast Kalisz cechuje się relatywnie korzystną sytuacją w zakresie długotrwałego bezrobocia. Jedynie w Słupsku stwierdzono niższy udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych (21,4%). Zdecydowanie najwyższym udziałem osób długotrwale bezrobotnych charakteryzuje się Włocławek, Płock i Legnica, gdzie prawie co drugi bezrobotny nie pracuje przez ponad rok.

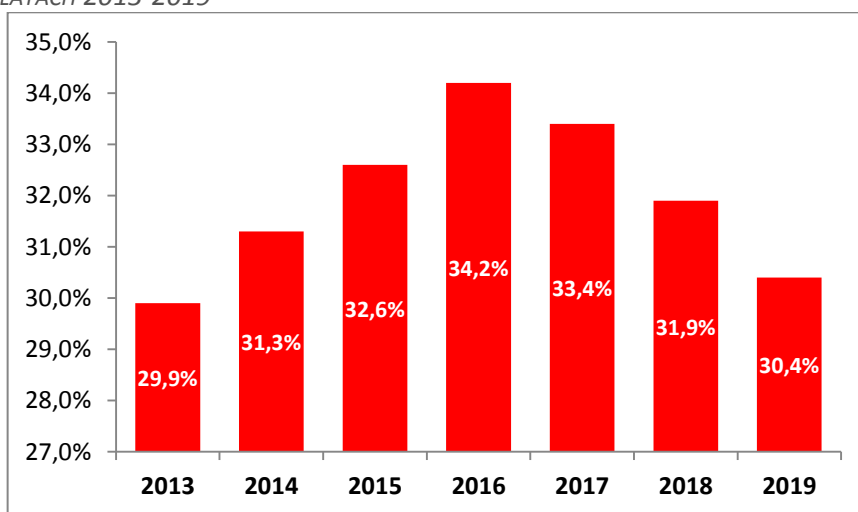
RYSUNEK 21. UDZIAŁ OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2019 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ważnymi czynnikami mającym wpływ na łatwość znalezienia pracy przez osobę bezrobotną są wykształcenie i kwalifikacje zawodowe. W Kaliszu od 2013 roku zauważalny jest systematyczny i znaczący wzrost udziału osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych, który w 2016 roku przekroczył 34%. Od 2017 odnotowuje się spadek wartości wskaźnika, nadal jednak co trzeci kaliski bezrobotny posiada jedynie wykształcenie gimnazjalne lub niższe.

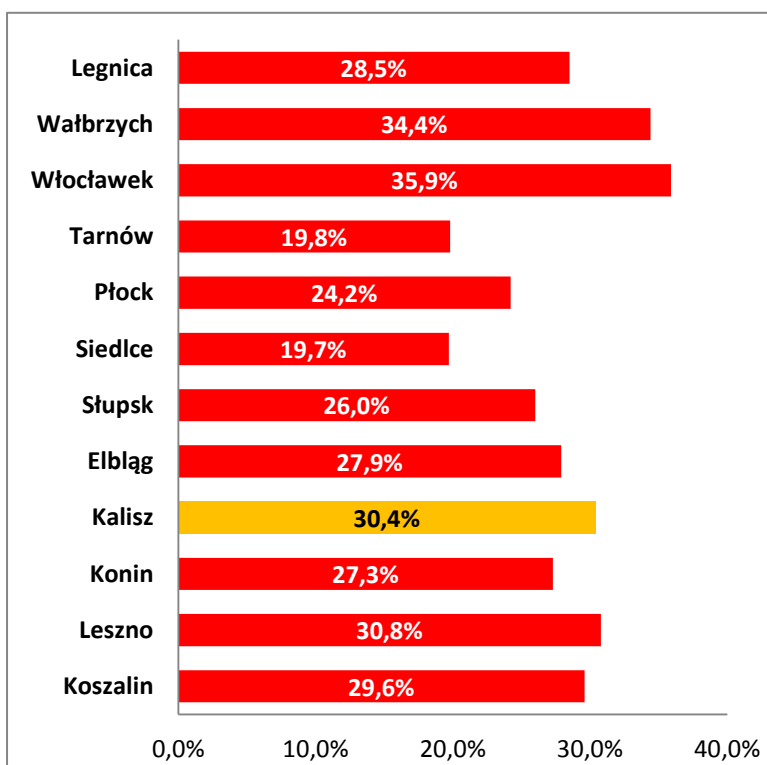
RYSUNEK 22. UDZIAŁ OSÓB Z WYKSZTAŁCENIEM GIMNAZJALNYM LUB NIŻSZYM W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W KALISZU W LATACH 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zestawiając sytuację Kalisza z innymi miastami grupy porównawczej można stwierdzić, iż kwestia wykształcenia osób bezrobotnych jest w Kaliszu istotnym problemem. Wyższy udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym odnotowano jedynie w Wałbrzychu (34,4%) i Włocławku (35,9%). Problem niskiego wykształcenia bezrobotnych jest najmniejszy w Tarnowie i Siedlcach.

RYSUNEK 23. UDZIAŁ OSÓB Z WYKSZTAŁCENIEM GIMNAZJALNYM LUB NIŻSZYM W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2019 ROKU

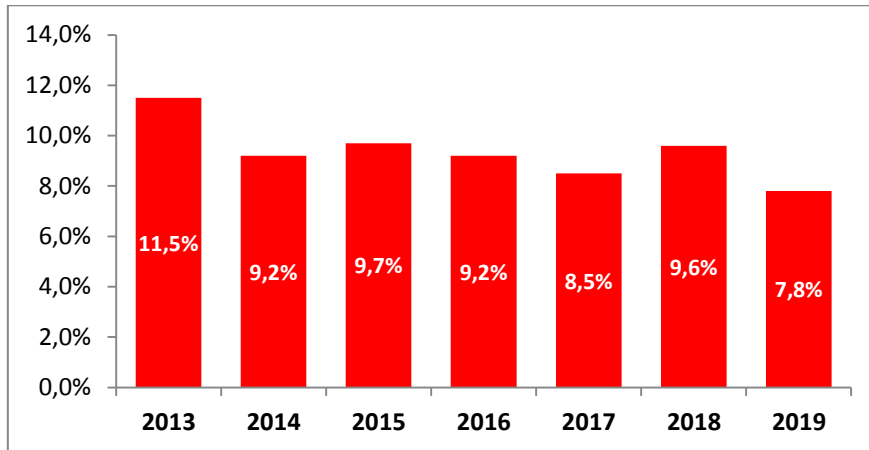

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jedną z grup szczególnie zagrożonych na rynku pracy są osoby w wieku poniżej 25 roku życia. Osoby w tym wieku często mają trudności ze znalezieniem zatrudnienia spowodowane m.in. brakiem doświadczenia zawodowego lub pewnego rodzaju postawą roszczeniową wobec rynku pracy i pracodawców. Wysoki poziom bezrobocia wśród młodych ludzi może przyczynić się do podjęcia przez nich decyzji o przeprowadzce do większego ośrodka lub za granicę, gdzie w ich opinii łatwiej będzie im znaleźć zatrudnienie. Dlatego też tak istotne dla demografii miasta jest dokładanie starań, których celem będzie przeciwdziałanie bezrobociu wśród ludzi młodych.

W początkowym okresie analizowanego przedziału czasowego w Kaliszu dostrzegalny był znaczący spadek udziału osób młodych w ogólnej liczbie bezrobotnych. Następnie udział osób młodych w ogólnej liczbie bezrobotnych nieco wzrósł, by od 2015 roku stopniowo się zmniejszać. W 2018 roku odnotowano ponowny wzrost wskaźnika a w 2019 roku wskaźnik osiągnął najniższą wartość w analizowanym 7 letnim okresie, która wynosiła 7,8 %.

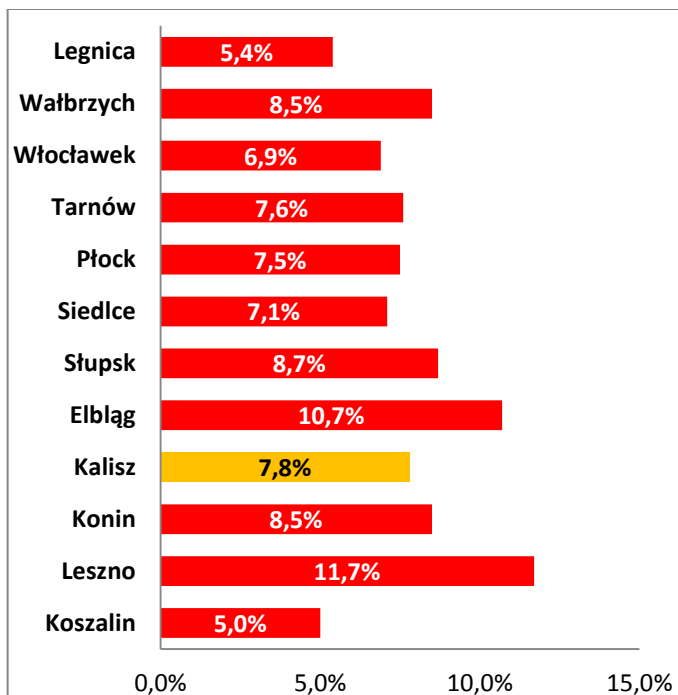
RYSUNEK 24. UDZIAŁ OSÓB PONIŻEJ 25 R. Ż. W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W KALISZU W LATACH 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród miast grupy porównawczej problem bezrobocia wśród osób młodych jest najbardziej zauważalny w Lesznie, gdzie udział osób poniżej 25 r. ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosi 11,7%. Najniższe wartości przedmiotowego wskaźnika odnotowano w Koszalinie i Legnicy.

RYSUNEK 25. UDZIAŁ OSÓB PONIŻEJ 25 R. Ż. W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2019 ROKU

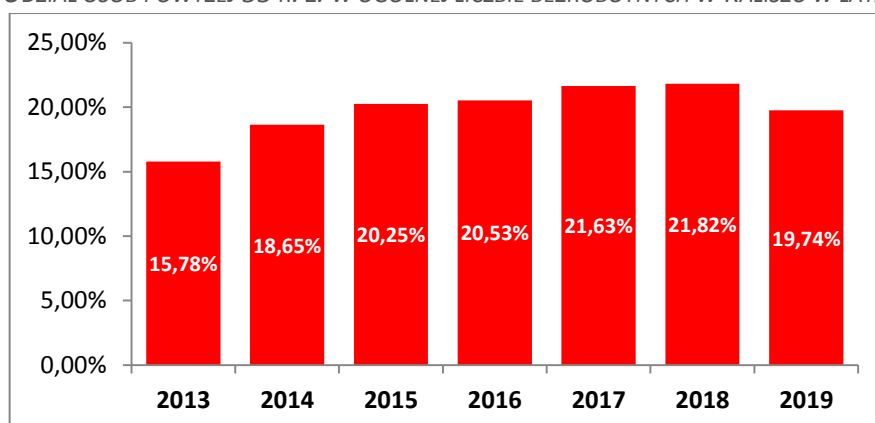
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kolejną grupą szczególnie zagrożoną na rynku pracy są osoby znajdujące się w tak zwanym wieku przedemerytalnym. Osobom bezrobotnym w tym wieku często trudno ponownie znaleźć pracę. Jedną z istotnych przyczyn takiego stanu rzeczy jest dynamiczny rozwój nowoczesnych technologii, w zasadzie we wszystkich dziedzinach gospodarki. Starsi pracownicy często mają trudności w korzystaniu z nowoczesnych rozwiązań, dlatego bardzo istotne jest podnoszenie ich kompetencji, szczególnie z zakresu używania komputera jako narzędzia pracy. Ponadto powszechne

są stereotypy dotyczące starszych pracowników, które zniechęcają wielu pracodawców do ich zatrudnienia.

W ostatnich latach w Kaliszu odnotowano znaczący wzrost udziału bezrobotnych, którzy ukończyli 55 lat. W całym analizowanym okresie zauważalny był systematyczny wzrost udziału najstarszej grupy wiekowej w ogólnej liczbie bezrobotnych. Od 2015 roku do 2018 roku co piąty kaliski bezrobotny ukończył już 55 rok życia.

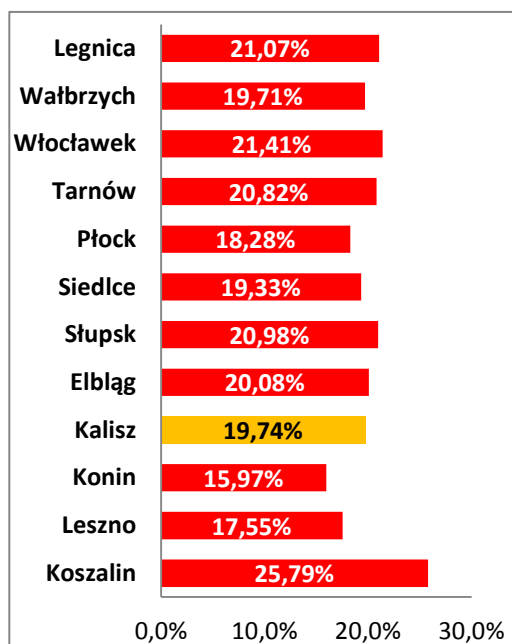
RYSUNEK 26. UDZIAŁ OSÓB POWYŻEJ 55 R. Ż. W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W KALISZU W LATACH 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zdecydowanie najwyższym udziałem osób powyżej 55 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych charakteryzuje się Koszalin, gdzie ponad co czwarty bezrobotny osiągnął ten wiek. Poza Koszalinem, sytuację gorszą niż w Kaliszu stwierdzono w trzech innych miastach: Słupsku, Elblągu, Legnicy, Włocławku i Tarnowie. Najkorzystniejszą sytuacją w tym zakresie cechują się zaś Konin i Leszno.

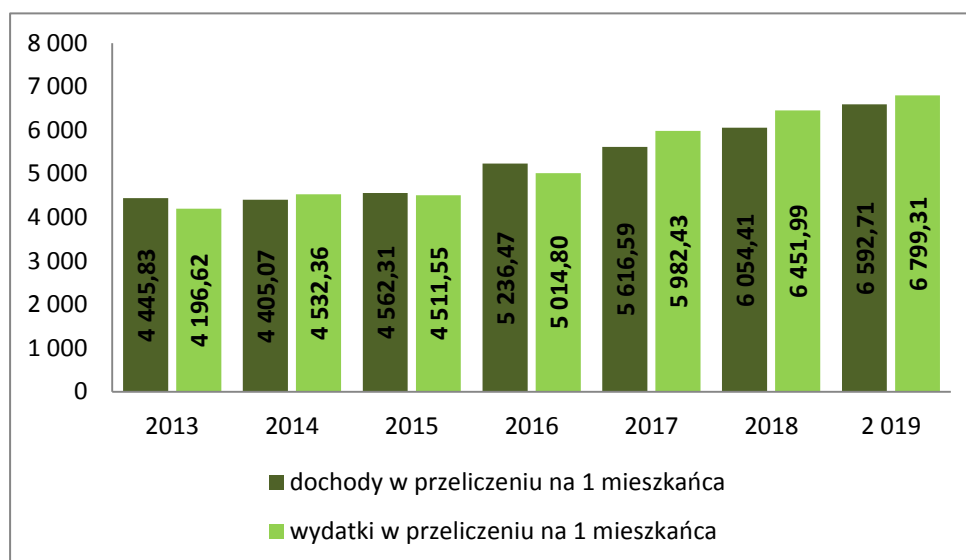
RYSUNEK 27. UDZIAŁ OSÓB POWYŻEJ 55 R. Ż. W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2019 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Od 2018 roku dochody budżetowe Kalisza przekroczyły 600 mln. zł. Zdecydowanie najwyższe dochody miasto miało w ostatnim roku analizowanego okresu, kiedy wyniosły one ponad 660 mln. zł, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca miasta daje 6 592,71 zł. Najniższe dochody odnotowano w roku 2014, kiedy to wynosiły nieco ponad 455 mln. zł. Od tego momentu zauważalny jest systematyczny wzrost dochodów budżetowych. W analizowanym okresie trzykrotnie odnotowano nadwyżkę budżetową, co oznacza, że dochody przekroczyły wydatki. Najwyższy deficyt budżetowy stwierdzono w 2018 roku, kiedy wydatki przekroczyły dochody o ponad 40 mln. zł.

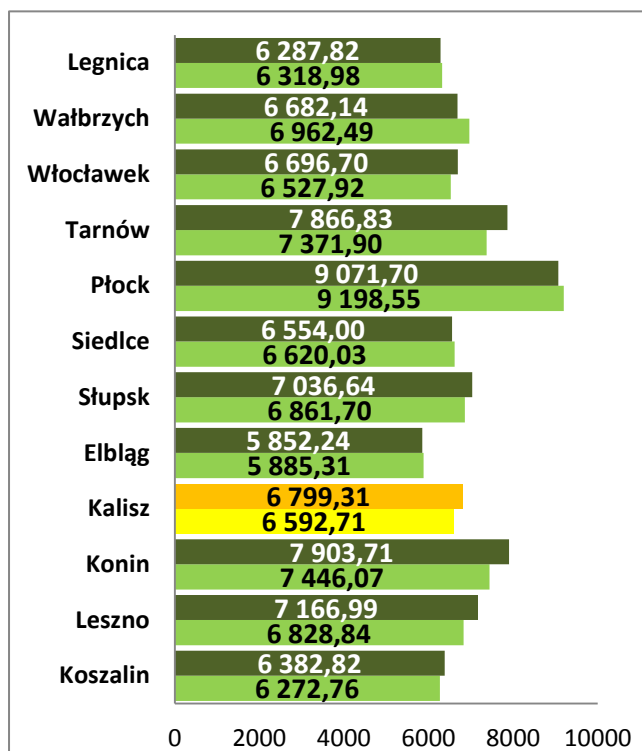
RYSUNEK 28. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETOWE W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA KALISZA W LATACH 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując sytuację budżetową wszystkich miast grupy porównawczej w 2019 roku siedem miast miało większe dochody na jednego mieszkańca niż Kalisz, są to Leszno, Konin, Słupsk, Siedlce, Płock, Tarnów, Wałbrzych. W 2019 roku tylko pięć z poddanych analizie miast nie wydały wszystkich dostępnych środków, czego efektem było zamknięcie budżetu z nadwyżką. Były to: Elbląg, Siedlce, Płock, Wałbrzych i Legnica. Najwyższym deficytem przeliczonym na jednego mieszkańca charakteryzowało się Tarnów, gdzie wydatki na jednego mieszkańca przekroczyły dochody o 494,93 zł. Zdecydowanie największe dochody i wydatki budżetowe charakteryzują wspomniany już Płock.

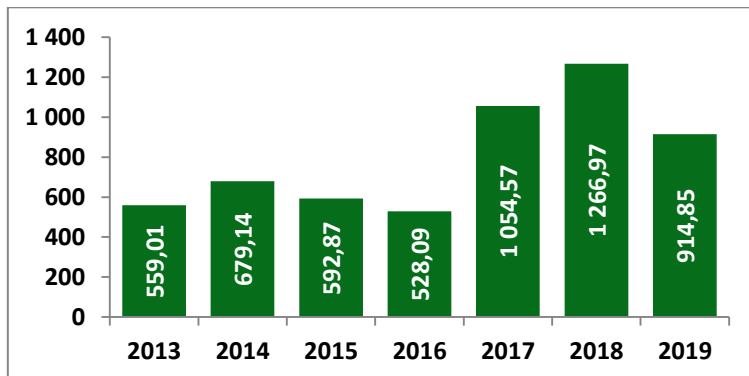
RYSUNEK 29. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETOWE W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA MIAST GRUPY PORÓWNAWCZEJ W ROKU 2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W analizowanym siedmioletnim okresie w Kaliszu na inwestycje wydano ponad 570 mln. zł, czyli blisko 15% wszystkich poniesionych wydatków. Zdecydowanie najwyższe wydatki inwestycyjne odnotowano w 2018 roku, w którym wydatki inwestycyjne były ponad dwukrotnie większe niż w 2016 roku. Tak znaczne środki przeznaczone na inwestycje w dużej mierze tłumaczą występowanie w tym roku wysokiego deficytu budżetowego. W latach 2014-2016 zauważalne było stopniowe zmniejszanie środków przeznaczanych na inwestycje, które następnie w 2017 i 2018 roku gwałtownie wzrosły, co spowodowane było między innymi wejściem w fazę inwestycyjną przedsięwzięć finansowanych ze środków unijnych. W 2019 roku wydatki inwestycyjne na jednego mieszkańca spadły poniżej 1 tys. zł.

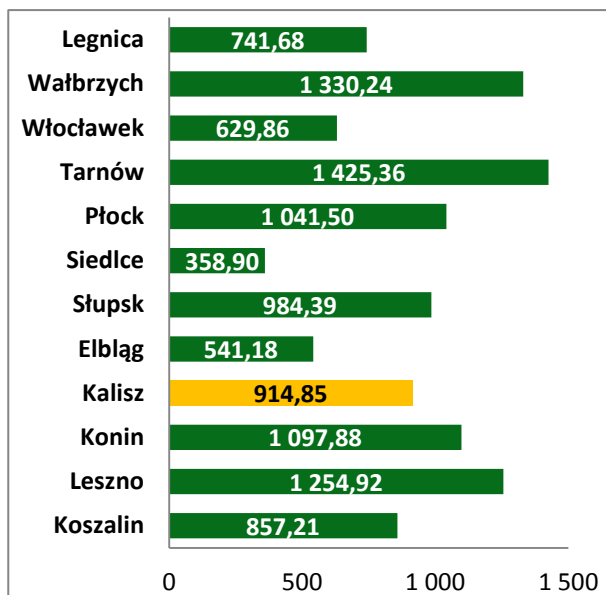
RYSUNEK 30. WYDATKI INWESTYCYJNE W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA KALISZA W LATACH 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując poniższy wykres można zauważyć, że miasta należące do grupy porównawczej w 2019 roku cechowały się bardzo zróżnicowanym poziomem wydatków inwestycyjnych przeliczonych na jednego mieszkańca. Kalisz znajduje się w grupie siedmiu miast, w których w 2019 roku środki na inwestycje na jednego mieszkańca nie przekroczyły 1 tys. zł. Grupę tą tworzą miasta: Legnica, Włocławek, Siedlce, Słupsk, Elbląg, Kalisz i Koszalin. Największymi nakładami inwestycyjnymi charakteryzował się jedynie Tarnów, należy jednak w tym miejscu zauważyć, że Tarnów w 2019 roku zanotował największy deficyt budżetowy wynoszący blisko 53,7 mln zł.

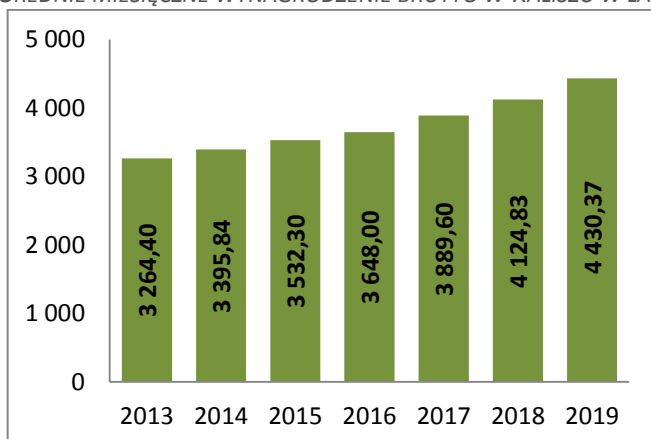
RYSUNEK 31. WYDATKI INWESTYCYJNE W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA MIAST GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2019 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ze względu na postępujący rozwój gospodarczy kraju w ostatnich latach odnotowano systematyczny wzrost średniego miesięcznego wynagrodzenia brutto. Podobnie w Kaliszu, w analizowanym okresie każdego roku wzrastała średnia kwota wynagrodzenia mieszkańców od 3 264 zł w 2013 roku do 4 430,37 zł w roku 2019 (wzrost o blisko 27 % w stosunku do roku bazowego).

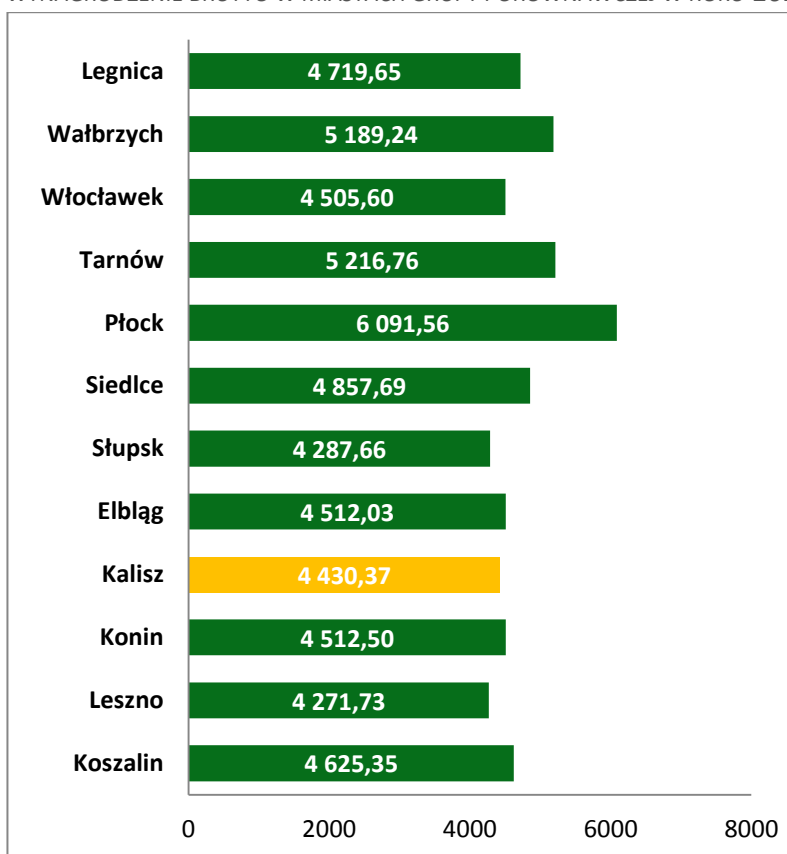
RYSUNEK 32. ŚREDNIE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO W KALISZU W LATACH 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując średnie miesięczne wynagrodzenie w miastach grupy porównawczej można zauważyć dość znaczne rozbieżności. Zdecydowanie najwięcej zarabiają mieszkańcy Płocka, co tłumaczyć można wyższymi zarobkami w przemyśle paliwowym. Mimo przedstawionej już tendencji istotnego podwyższania się średniego wynagrodzenia Kalisz nadal cechuje się jedną z najniższych średnich płac. W gorszej sytuacji znajdują się jedynie mieszkańcy Leszna i Słupska, którzy zarabiają średnio odpowiednio 4 271,73 zł i 4 287,66 zł.

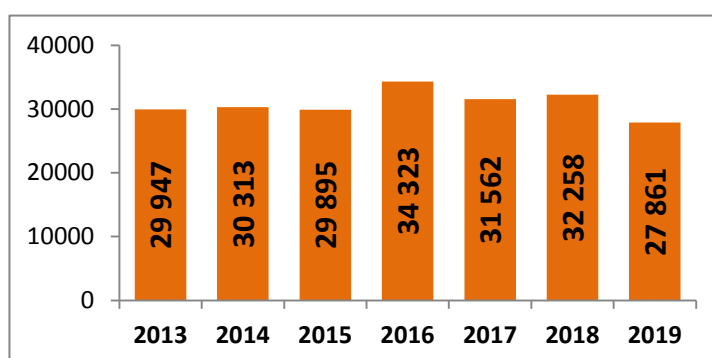
RYSUNEK 33. ŚREDNIE WYNAGRODZENIE BRUTTO W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W ROKU 2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Obecnie Kalisz nie posiada produktu turystycznego, który generowałby znaczący ruch turystyczny. W latach 2013-2015 liczba turystów odwiedzających miasto utrzymywała się na dość wyrównanym poziomie, około 30 000 osób. W 2016 roku odnotowano istotny (o prawie 15% w stosunku do roku poprzedniego) wzrost liczby turystów, liczba osób odwiedzających miasto wyniosła w tym roku 34 323 osób. Niestety w następnych latach zauważalny był znaczący spadek do 27 861 turystów w 2019 roku.

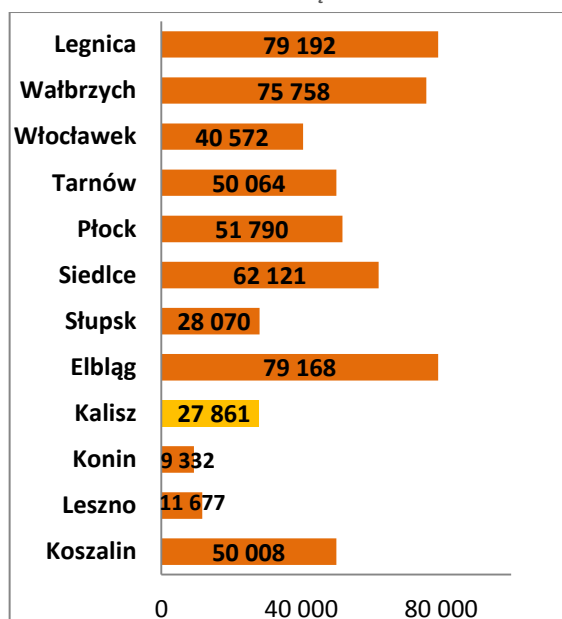
RYSUNEK 34. LICZBA TURYSTÓW ODWIEDZAJĄCYCH KALISZ W LATACH 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prawie wszystkie miasta grupy porównawczej rocznie przyjmują więcej turystów niż Kalisz. Zdecydowanie największą liczbą odwiedzających miasto turystów charakteryzują się Elbląg i Wałbrzych, które ze względu na swoje położenie stanowią atrakcyjne destynacje turystyczne. Dość popularnym ośrodkiem turystycznym jest również Legnica. Jedynymi miastami, które zostały odwiedzone przez mniejszą liczbę turystów niż Kalisz są Konin i Leszno.

RYSUNEK 35. LICZBA TURYSTÓW ODWIEDZAJĄCYCH MIASTA GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2019 ROKU

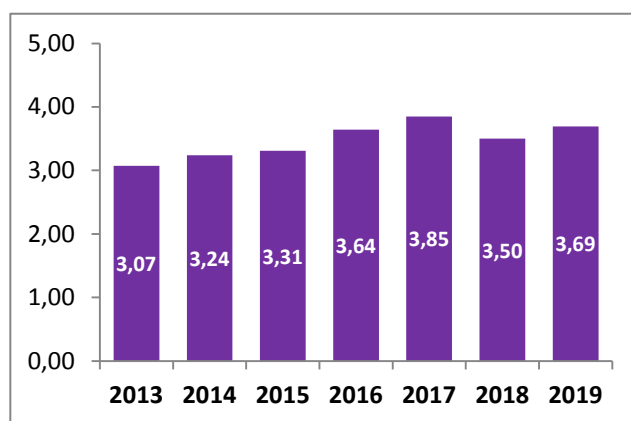

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

KAPITAŁ SPOŁECZNY

Jednym z przejawów wysokiej aktywności społecznej mieszkańców miasta jest liczba działających organizacji pozarządowych. W ostatnich latach w Kaliszu systematycznie rosła liczba organizacji pozarządowych, czego efektem jest wzrost wartości badanego wskaźnika. W 2019 roku na terenie miasta działało 369 organizacji pozarządowych.

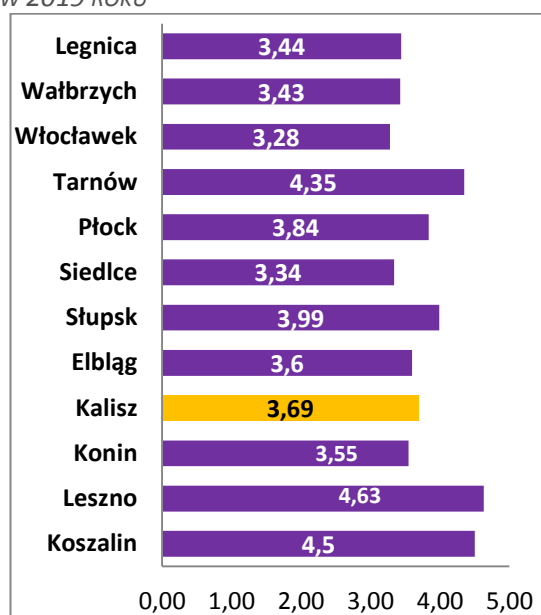
RYSUNEK 36. LICZBA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW KALISZA W LATACH 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na tle miast grupy porównawczej Kalisz cechuje się dość małą liczbą organizacji pozarządowych. W oparciu o analizę przedmiotowego wskaźnika największą aktywność społeczną mieszkańców można stwierdzić w Lesznie, gdzie wskaźnik przyjął zdecydowanie najwyższą wartość (4,63). Wartości niższe niż w Kaliszu odnotowano w Legnicy, Wałbrzychu, Włocławku, Siedlcach, Elblągu oraz Koninie.

RYSUNEK 37. LICZBA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW MIAST GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2019 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

SPIS ILUSTRACJI

Rysunek 1. Miasta grupy porównawczej - położenie	3
Rysunek 2. Liczba ludności Kalisza w latach 2013-2019	5
Rysunek 3. Zmiana liczby ludności miast grupy porównawczej pomiędzy rokiem 2012 a 2019	6
Rysunek 4. Ruch naturalny w Kaliszu w latach 2013-2019	6
Rysunek 5. Ruch naturalny w miastach grupy porównawczej w 2019 roku	7
Rysunek 6. Współczynnik przyrostu naturalnego w Kaliszu w latach 2013-2019	8
Rysunek 7. Współczynnik przyrostu naturalnego w miastach grupy porównawczej w 2019 roku	8
Rysunek 8. Migracje w Kaliszu w latach 2013-2019	9
Rysunek 9. Migracje w miastach grupy porównawczej w 2019 roku	10
Rysunek 10. Współczynnik salda migracji w Kaliszu w latach 2013-2019	10
Rysunek 11. Współczynnik salda migracji w miastach grupy porównawczej w 2019 roku	11
Rysunek 12. Współczynnik przyrostu rzeczywistego w Kaliszu w latach 2013-2019	11
Rysunek 13. Współczynnik przyrostu rzeczywistego w miastach grupy porównawczej w 2019 roku	12
Rysunek 14. Struktura wieku mieszkańców Kalisza w latach 2013-2019	12
Rysunek 15. Struktura wieku mieszkańców miast grupy porównawczej w 2019 roku	13
Rysunek 16. Prognozowana średnia długość życia mieszkańców województwa wielkopolskiego urodzonych w 2018 roku	14
Rysunek 17. Prognozowana średnia długość życia mieszkańców miast grupy porównawczej urodzonych w 2018 roku	14
Rysunek 18. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Kaliszu w latach 2013-2019	15
Rysunek 19. Stopa bezrobocia w miastach grupy porównawczej w 2019 roku	15
Rysunek 20. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w Kaliszu w latach 2013-2019	16
Rysunek 21. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w miastach grupy porównawczej w 2019 roku	17
Rysunek 22. Udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych w Kaliszu w latach 2013-2019	17
Rysunek 23. Udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych w miastach grupy porównawczej w 2019 roku	18
Rysunek 24. Udział osób poniżej 25 r. ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych w Kaliszu w latach 2013-2019	19
Rysunek 25. Udział osób poniżej 25 r. ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych w miastach grupy porównawczej w 2019 roku	19
Rysunek 26. Udział osób powyżej 55 r. ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych w Kaliszu w latach 2013-2019	20
Rysunek 27. Udział osób powyżej 55 r. ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych w miastach grupy porównawczej w 2019 roku	20
Rysunek 28. Dochody i wydatki budżetowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca Kalisza w latach 2013-2019	21
Rysunek 29. Dochody i wydatki budżetowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca miast grupy porównawczej w roku 2019	22
Rysunek 30. Wydatki inwestycyjne w przeliczeniu na 1 mieszkańca Kalisza w latach 2013-2019	22
Rysunek 31. Wydatki inwestycyjne w przeliczeniu na 1 mieszkańca miast grupy porównawczej w 2019 roku	23
Rysunek 32. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w Kaliszu w latach 2013-2018	23
Rysunek 33. Średnie wynagrodzenie brutto w miastach grupy porównawczej w roku 2018	24
Rysunek 34. Liczba turystów odwiedzających Kalisz w latach 2013-2019	25
Rysunek 35. Liczba turystów odwiedzających miasta grupy porównawczej w 2019 roku	25
Rysunek 36. Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców Kalisza w latach 2013-2017	26
Rysunek 37. Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców miast grupy porównawczej w 2019 roku	26
Tabela 1. Miasta grupy porównawczej – liczba ludności	4